

MĂRTURISIREA DE CREDINȚĂ A FUNDAȚIEI „MESIANIC”

PARTEA A II-A

De MIRCEA-SEVER ROMAN

PRECUVÂNTARE

Această Parte a II-a ține de teologia dogmatică sau sistematică. Dacă am considera că o Mărturisire de credință este un simbol scris al credinței unei comunități de închinători, atunci am putea spune că Partea a II-a ține și de teologia simbolică.

Dogmele, doctrinele și convingerile expuse aici sunt înfățișate din punctul de vedere al teologiei mesianice. Una dintre definițiile teologiei mesianice este dată de rabbi dr. Mark Kinzer, președinte al Messianic Jewish Theological Institute:

Teologia iudaică mesianică este reflecția disciplinată asupra caracterului, voii și lucrărilor lui Dumnezeu, și asupra relației lui Dumnezeu cu Israelul, Neamurile și întreaga creație, în lumina alegerii dumnezeiești irevocabile a Israelului pentru a fi o împărăție de preoți și un popor sfânt și a lucrării creatoare, revelatoare și răscumpărătoare a lui Dumnezeu în Mesia Yeșua.

Teologia iudaică mesianică este înrădăcinată în revelația dumnezeiască (*Torah*), urmărită într-un context al vieții și tradiției comunitare iudaice și într-o conversație respectuoasă cu întreaga tradiție teologică creștină, precum și informată de rugăciune, de experimentarea lumii și de toate sursele disponibile ale cunoașterii și înțelegerii omenești.¹

Pentru a-l parafraza pe Millard Erickson², am putea spune că primul paragraf al acestei definiții de lucru mărturisește despre doctrine și convingeri, iar al doilea insistă asupra sentimentelor și atitudinilor, precum și a unui *modus vivendi*, a unui tip de comportament și stil de viață conform unui anumit *Weltanschauung*. Noi am redat mai jos *Weltanschauung*-ul nostru, concepțiile noastre despre Dumnezeu și despre Yeșua din Națareth, despre om, despre păcat și răscumpărare, despre scopurile lui Dumnezeu în Creație și istorie și despre destinul omenirii. Recunoaștem faptul că, pe alocuri, concepțiile pe care le susținem par să fie mai degrabă exotice.

Pornind de la definiția de lucru de mai sus, am simțit că avem toată libertatea să întrebuițăm descoperiri pe care Adonai le-a făcut credincioșilor Săi și din alte comunități de credință decât cea mesianică; lor le-a fost dată manifestarea Duhului spre folosul altora (I Corinteni 12:7). În consecință, am utilizat destul de generos termeni, sintagme, concepte provenite din teologie și din religiologie, din ebraică, greacă, latină, germană, am inserat citate preluate de la diferiți gânditori și, la finalul lucrării, am redat și un *Vocabular*, în vederea comprehensiunii.

Repetăm îndemnul apostolic scris în Partea I: „...Cercetați toate lucrurile, păstrați ce este bun, feriți-vă de orice se pare rău”³, precum și cel al copyright-ului: dacă preluați părți din Mărturisirea de credință a Fundației „MESIANIC”, precizați sursa bibliografică. În ceea ce ne privește, nu întotdeauna am putut preciza sursa bibliografică: uneori am notat citatele în urmă cu ani de zile și am pierdut sursa. *Mea culpa!*

Repetăm și rugămintea: rugați-vă ca autorul acestei lucrări să aibă parte de mai multă lumină duhovnicească.

¹ Rabbi Dr. Mark Kinzer, în <http://www.youtube.com/watch?v=UqjWf4ldPgY>

² Millard J. Erickson, *Christian Theology*, Baker Academic, Grand Rapids, Michigan, USA, second edition, ninth printing, 2006, p. 20-21.

³ *Epistola întâi către tesaloniceni*, 5:21,22.

Încheiem cu același verset:

Din El, prin El, și pentru El sunt toate lucrurile.
A Lui să fie slava în veci!
Amin.⁴

⁴ *Epistola către romani*, 11:36.

PARTEA A II-A

CUPRINS:

SECȚIUNEA I: DESPRE REVELAȚIA DUMNEZEIASCĂ

Capitolul I: DESPRE REVELAȚIA NATURALĂ ȘI SUPRANATURALĂ

Capitolul al II-lea: DESPRE SFINTELE SCRIPTURI (*KITVEY HA-QODEȘ*; BIBLIOLOGIE)

Capitolul al III-lea: DESPRE TÂLCUIREA SFINTELOR SCRIPTURI

SECȚIUNEA A II-A: DESPRE DUMNEZEU

Capitolul al IV-lea: DESPRE DUMNEZEU (TEOLOGIE MONOTEISTĂ)

Capitolul al V-lea: DESPRE NUMELE LUI DUMNEZEU

Capitolul al VI-lea: DESPRE DUMNEZEIRE (*ȘILUȘ HA-YIHUD*; TRIADOLOGIE)

Capitolul al VII-lea: DESPRE DUMNEZEU TATĂL (*ABBA*; TEOLOGIE)

Capitolul al VIII-lea: DESPRE FIUL LUI DUMNEZEU (*HA-BEN*; MESIANOLOGIE)

Capitolul al IX-lea: DESPRE SLUJBELE LUI YEȘUA HA-MAȘIYACH

Capitolul al X-lea: DESPRE DUHUL SFÂNT AL LUI DUMNEZEU (*RUACH HA-QODEȘ*; PNEUMATOLOGIE)

SECȚIUNEA A III-A: DESPRE CREAȚIE

Capitolul al XI-lea: DESPRE ACTUL CREAȚIEI (*MAASEH BEREȘIT*) ȘI DESPRE RELAȚIA LUI DUMNEZEU CU CREAȚIA SA

Capitolul al XII-lea: DESPRE ÎNGERI

Capitolul al XIII-lea: DESPRE PROVIDENȚA DIVINĂ (*HAȘGAHAH*)

Capitolul al XIV-lea: DESPRE OM (*ADAM*; ANTROPOLOGIE)

Capitolul al XV-lea: DESPRE VOINȚA LIBERĂ

Capitolul al XVI-lea: DESPRE PĂCAT (*KHET*; HAMARTOLOGIE)

SECȚIUNEA A IV-A: DESPRE RĂSCUMPĂRAREA OMULUI (*GEULAH*)

Capitolul al XVII-lea: DESPRE LEGĂMÂNTUL LUI DUMNEZEU ȘI LEGISLAȚIA SA

Capitolul al XVIII-lea: DESPRE RELAȚIA DINTRE LEGE/*TORAH* ȘI EVANGHELIA HARULUI

Capitolul al XIX-lea: DESPRE RELAȚIA DINTRE VECHIUL LEGĂMÂNT ȘI LEGĂMÂNTUL ÎNNOIT

Capitolul al XX-lea: DESPRE MÂNTUIRE (*YEȘUAH*; SOTERIOLOGIE)
Capitolul al XXI-lea: DESPRE FAPTELE BUNE
Capitolul al XXII-lea: DESPRE LIBERTATEA ÎN MESIA ȘI LIBERTATEA DE CONȘTIINȚĂ

SECȚIUNEA A V-A: DESPRE PARTEA LUI YHWH

Capitolul al XXIII-lea: DESPRE PARTEA LUI YHWH: „PUNERI DEOPARTE”, SFINȚIRI, CONSACRĂRI, ACTE SACRE
Capitolul al XXIV-lea: DESPRE CALENDARUL DUMNEZEIESC
Capitolul al XXV-lea: DESPRE SACRAMENTE
Capitolul al XXVI-lea: DESPRE ZECIUIALĂ (*MA’ASER*) ȘI DONAȚIILE FĂCUTE SĂRACILOR (*MATTANOT LE-EVYIONIM*)

SECȚIUNEA A VI-A: DESPRE VIAȚA DE RELAȚIE

Capitolul al XXVII-lea: DESPRE VIAȚA DE ÎNCHINARE ȘI RUGĂCIUNE
Capitolul al XXVIII-lea: DESPRE ÎMBRĂCĂMINTE ȘI COMPORTAMENT
Capitolul al XXIX-lea: DESPRE COMUNITATEA CREDINCIOȘILOR MESIANICI (*QEHI LAH*)
Capitolul al XXX-lea: DESPRE RELAȚII CU CREDINCIOȘI DIN ALTE COMUNITĂȚI DE CREDINȚĂ SCRIPTURALĂ
Capitolul al XXXI-lea: DESPRE RELAȚIA CU POPORUL YISRAEL ȘI CU NE-EVREII (ISRAELOLOGIE ȘI LAOLOGIE)
Capitolul al XXXII-lea: DESPRE RELAȚIA CU STATUL
Capitolul al XXXIII-lea: DESPRE JURĂMINTE

SECȚIUNEA A VII-A: DESPRE VREMURILE FINALE

Capitolul al XXXIV-lea: DESPRE VREMURILE FINALE (*HA-ACHARIT HA-YAMIM*; ESCATOLOGIE)

VOCABULAR

Pornind de la necesitatea de a prezenta cu claritate dogmele și convingerile noastre, precum și de la nevoia de a ne delimita de convingerile pe care nu le susținem, înfățișăm următoarea

MĂRTURISIRE DE CREDINȚĂ

Noi credem în inimile noastre și mărturisim cu gurile noastre (Romani 10:9,10), mai întâi evreilor, apoi ne-evreilor (Matei 10:5,6; Luca 24:47; Fapte 20:21; Romani 1:16; 2:9,10) următoarele dogme și convingeri:

SECȚIUNEA I

DESPRE REVELAȚIA DUMNEZEIASCĂ

Capitolul I

DESPRE REVELAȚIA NATURALĂ ȘI SUPRANATURALĂ

Noi credem în inimile noastre și mărturisim cu gurile noastre (Romani 10:9,10), mai întâi evreilor, apoi ne-evreilor (Matei 10:5,6; Luca 24:47; Fapte 20:21; Romani 1:16; 2:9,10) următoarea dogmă⁵:

„Revelația este acel act al lui Dumnezeu prin care El Se descoperă pe Sine sau comunică minții un adevăr, act prin care El le arată creaturilor Sale ceea ce nu ar putea fi cunoscut pe nici o altă cale. Revelația poate avea loc într-un act izolat, instantaneu, sau se poate extinde pe o perioadă lungă de timp; și această comunicare de Sine sau de adevăr al Său poate fi percepută de mintea umană în diferite grade de plinătate.”⁶

Există două tipuri de revelație: revelația naturală și revelația supranaturală. Ele sunt distincte în ceea ce privește conținutul, scopul și destinatarii lor.

- I. **Revelația naturală** (generală) „se referă la acea cunoaștere a lui Dumnezeu pe care o dobândim din afara Scripturii.” Ea constă în revelarea de Sine a lui Dumnezeu prin intermediul *creației, istoriei și conștiinței*.
 - A. Revelația prin **creație**: Isaia 40:12-14,26; Iov 12:7-9; Psalmul 8:1-3; 19:1,2; Fapte 14:15-17; Romani 1:18-21. Scopul acestei revelații este slăvirea lui Dumnezeu și îndemnul adresat omului de a-L căuta pe Dumnezeu și a accepta relația mântuitoare pe care El o oferă în Mesia.
 - B. Revelația prin **istorie**: Psalmul 75:6,7; Fapte 17:26,27; Romani 13:1. Vezi și Exod 9:13-17; Deuteronom 7:1; 9:1; Iosua 6-12; II Regi 19:35,36 cu Isaia 10:5-19; 44:24-45:7; 46:9,10; Ieremia 46:14-26; 50:1-16; 51:1-4; Ezechiel 31:1-14; Daniel 7:7,8,23,24; 8:1-21; 11:5-35; Naum 3:1-7; Habacuc 1-2; Proverbe 14:34; Romani 9:17.
 - C. Revelația prin **conștiință**, vestigiu deteriorat al chipului lui Dumnezeu în om⁷: Fapte 14:16,17; 17:25-29; Romani 2:14-16. Prin analogie⁸, deși mărginite și păcătoase, totuși mințile omenești mai păstrează rămășițe ale cunoașterii naturii nemărginite și sfinte a lui Dumnezeu.
- II. **Revelația supranaturală** (specială) înseamnă acele acțiuni ale lui Dumnezeu prin care El Se face cunoscut pe Sine și adevărul Său în anumite timpuri și anumitor

⁵ În demersul nostru teologic am operat și cu concepte grecești de genul *dogma*, *theologoumenon* și *adiaphoron*. Vezi *Vocabularul* de la finalul lucrării.

⁶ Henry C. Thiessen, *Prelegeri de teologie sistematică*, p. 8.

⁷ *Imago Dei* (lat.): chipul lui Dumnezeu.

⁸ *Via analogiae* (lat.): modul de a atribui lui Dumnezeu caracteristici bazat pe conceptul proporționalității sau similarității relațiilor.

persoane sau popoare. Dumnezeu S-a revelat prin intermediul *miracolelor biblice*, al *profețiilor*, prin *Sfintele Scripturi*⁹, prin *Yeșua ha-Mașiyach*¹⁰, și prin *experierea personală directă*.

- A. Revelația prin **miracole**: Exod 4:2-5; I Regi 18:24; Ioan 5:36; 20:30,31; Fapte 2:22.
- B. Revelația prin **profeți și profetii**: Genesa 12:3, împlinit în Galateni 3:8; Genesa 49:10, împlinit în Evrei 7:14; Isaia 1:1; Amos 1:1; Mica 1:1; Habacuc 1:1; Ieremia 38:21; Ezechiel 2:2; 11:5; 24; Mica 3:8; vezi și articolul „Profetii mesianice”, pe site-ul www.mesianic.org
- C. Revelația prin **Sfânta Scriptură**: Exod 24:4; 31:18; Psalmul 19:7,8; 102:18; Habacuc 2:2; I Corinteni 12:6; II Timotei 3:16,17; II Petru 1:21; Apocalipsa 1:11.
- D. Revelația lui Dumnezeu prin **Yeșua ha-Mașiyach, Iisus Hristos**, este suprema revelare de Sine a lui Dumnezeu: Matei 7:28,29; Ioan 1:1-3,14,18; 6:46; 8:58; 14:9; 17:5; Coloseni 1:15; 2:9; Evrei 1:1-3; vezi și mai jos.
- E. Revelația prin **experiere personală directă**: în toate epocile, oamenii au avut întâlniri existențiale personale cu Dumnezeu. Întrucât nu au înțeles și nu au putut asimila infinitudinea Sa, ei nu L-au „experimentat” pe Dumnezeu, ci L-au experiat. El este cognoscibil, dar incomprehensibil în esența Sa (Psalmul 145:3; 147:5; Romani 11:33). Numai Dumnezeu Îl poate înțelege și asimila total pe Dumnezeu: „*Finitum non capax infinitum*.”¹¹ Oamenii pot să-L cunoască doar parțial, să-L experieze (Iov 11:7. Vezi și Genesa 5:24; 6:9; 6:13; 7:1; 12:1; 26:24; 28:13; 35:1; Exod 3:4; Iosua 1:1; Judecători 6:25; I Samuel 3:4; 23:9-12; I Regi 17:2-4; Isaia 6:8; Matei 3:16,17; Ioan 12:27,28; Marcu 9:7; Fapte 8:29; 9:4-6; 9:10; I Corinteni 2:7,10-13; II Corinteni 3:18; Romani 8:14-16; I Petru 1:8; II Petru 1:3,4,21). În experierea personală directă includem visele și viziunile personale, care pot fi date de Dumnezeu, dar care trebuie să se conformeze mărturisirii generale a Bibliei și să fie verificate în cadrul comunității hermeneutice.

⁹ Sfintele Scripturi: *Kitvey ha-Qodeș*, formate din *Tanakh* (acronim pentru Torah – Legea, Neviim – Profetii, și Ketuvim – Scrierile, ceea ce creștinii denumesc, incorect, Vechiul Testament), și *Ha-Beriyth Ha-Chadașah* – cărțile Legământului Înnoit, denumite tot incorect, Noul Testament.

¹⁰ *Yeșua ha-Mașiyach* sau *Iesous ho Christos*: I(i)sus Mesia, I(i)sus Hristos, sau I(i)sus Unsul.

¹¹ „Finitul nu poate cuprinde infinitul.” Jean Calvin. Vezi *Vocabularul* de la finalul lucrării.

Capitolul al II-lea

DESPRE SFINTELE SCRIPTURI – *KITVEY HA-QODEŞ* (BIBLIOLOGIE)

Noi credem în inimile noastre și mărturisim cu gurile noastre (Romani 10:9,10), mai întâi evreilor, apoi ne-evreilor (Matei 10:5,6; Luca 24:47; Fapte 20:21; Romani 1:16; 2:9,10) următoarea dogmă:

- I. Revelația naturală și providența manifestă în ele însele într-atât de mult bunătatea, înțelepciunea și puterea lui Dumnezeu, încât omul nu se poate scuza în nici un fel; el poate conștientiza existența Creatorului (Psalmul 19:1-6; Fapte 14:16,17; 17:25-29; Romani 2:14-16). Totuși, ele nu sunt suficiente pentru a da cunoștința lui Dumnezeu și a voii Sale care este necesară pentru mântuire (Psalmul 19:7-14; Romani 1:19-21; 2:14,15). Așadar, Dumnezeu a considerat benefic să Se descopere în diferite timpuri și pe diferite căi, și să declare omenirii voia Lui (Exod 31:18; Deuteronom 29:29; Evrei 1:1). Apoi, pentru a păstra și propaga mai bine adevărul, și pentru a-i înrădăcina mai sigur pe credincioșii Săi împotriva ispitelor firii, precum și a răutății lui Satan și a lumii, El a ales să pună Cuvântul Său într-o formă scrisă; Sfintele Scripturi sunt absolut necesare pentru cunoaștere, credință, viață și mântuire, întrucât acum Dumnezeu nu Se mai descoperă oamenilor la fel cum o făcea în trecut (Proverbe 22:19-21; Romani 15:4; II Petru 1:19,20).
- II. Dumnezeu a vorbit prin Cuvântul Său scris printr-un proces de dublă paternitate: Duhul Sfânt¹² i-a **insuflat** pe autorii umani și i-a supravegheat astfel încât ei, folosindu-și propriile personalități și diferitele stiluri de scris, **au consemnat** în scris și au redactat mesajul lui Dumnezeu dat omului (II Petru 1:20,21), care nu are erori (Matei 5:18; II Timotei 3:16).
- III. Sfânta Scriptură face parte din revelația specială dată de Dumnezeu omului și constă din cărțile „Vechiului Legământ” și din cărțile „Legământului Înnoit”¹³. Ea este o revelație **obiectivă, propozițională** (I Tesaloniceni 2:13; I Corinteni 2:13), **insuflată** de Dumnezeu în fiecare cuvânt (II Timotei 3:16), **infailibilă** (nu poate greși), absolut **inerantă** (nu are greșeală) în documentele originale (autografe), Cuvântul scris al lui Dumnezeu inspirat în egală măsură în toate părțile sale (I Corinteni 2:7-14; II Petru 1:20,21).¹⁴
- IV. Sfânta Scriptură¹⁵ este singura autoritate **clară, necesară, suficientă, sigură și infailibilă** a cunoștinței, credinței și ascultării practice mântuitoare (Deuteronom 6:4-9; Isaia 8:20; 48:12-16; Proverbe 3:1-6; Psalmul 119:89,105; Matei 5:18;

¹² Duhul Sfânt: *Ruach ha-Qodeş* (ebr.).

¹³ *He Kaine Diatheke* (gr.) sau *Ha-Beriyth Ha-Chadaşah* (ebr.) nu înseamnă „Noul Testament”, ci „Legământul Înnoit”. Vezi *Vocabularul* de la finalul lucrării.

¹⁴ Subscriem *Declarației de la Chicago despre ineranța biblică*, 1978, <http://www.iclnet.org/pub/resources/text/history/chicago.stm.txt>

¹⁵ Sfânta Scriptură: *Kitvey ha-Qodeş* (ebr.). Vezi *Vocabularul* de la finalul lucrării.

- 24:35; Luca 16:29,31; Ioan 3:5b; 16:12,13; 17:17; I Corinteni 2:13; Romani 8:14-17; Efeseni 2:20; II Timotei 3:15-17; Evrei 4:12; II Petru 1:20,21).¹⁶
- V. În iudaism Sfânta Scriptură este alcătuită din canonizarea unui set de cinci cărți scrise de Moșe¹⁷, denumite *Torah* (Legea/Instrucțiunea), din *Neviim*, cărțile Profeților (Profeții mari, adică Isaia, Ieremia și Ezechiel, și cei doisprezece profeți mici¹⁸) și din *Ketuvim* (Scrieri sau Hagiografe). Acestea împreună formează *Tanakh*-ul, termen provenit din acronimele evreiești *Torah*, *Neviim*, *Ketuvim* (Romani 3:2). Cu excepția unor pasaje scurte, scrise în aramaică, *Tanakh*-ul este scris în limba ebraică.
- A. O convingere nedogmatică¹⁹ personală este aceea că limba ebraică biblică este nu numai limba Revelației, dar și **limba revelată**. Ea este *Lașon ha-qodeș*, limba sfântă.
- VI. La aceste cărți, Biserica creștină a mai adăugat un *corpus* de 27 de cărți, formate din Evangheliile, cartea Faptele apostolilor, Epistolele apostolilor și Apocalipsa. Biserica a denumit cărțile *Tanakh*-ului drept *Vechiul Testament*, iar celelalte le-a denumit *Noul Testament*.
- A. Scripturile *Legământului Înnoit* au fost scrise în limba greacă, o limbă care nu a fost aleasă pentru că ar fi fost revelată, ci pentru funcționalitatea sa, ea fiind folosită ca *lingua franca* în bazinul Mării Mediterane. Astfel, mesajul *Legământului Înnoit* a fost înscris în circuitul universalității.
- VII. În ceea ce ne privește, pentru cărțile *Tanakh*-ului sau ale *Vechiului Testament* noi vom folosi în mod preponderent sintagma „Cărțile *Vechiului Legământ*”, iar pentru cărțile *Noului Testament* vom utiliza sintagma „Cărțile *Legământului Înnoit*.”
- VIII. Noi grupăm „Cărțile *Vechiului Legământ*” pe principii istorice și tematice, după cum urmează:
- A. *Torah*, adică cele cinci cărți ale lui Moise, respectiv Genesa, Exod, Levitic, Numeri și Deuteronom. Toate celelalte cărți ale *Tanakh*-ului, Profeții și Scrierile, se fundamentează pe *Torah* și construiesc pe ea.
- B. Iosua
- C. Judecători
- D. Rut
- E. Cărțile lui Samuel, respectiv I Samuel și II Samuel
- F. Cărțile Regilor, respectiv I Regi (Împărați) și II Regi (Împărați)
- G. Cărțile Cronicilor, respectiv I Cronici și II Cronici
- H. Ezra
- I. Neemia
- J. Estera
- K. Iov
- L. Cărțile profeților:
1. Obadia

¹⁶ Vezi Wayne Grudem, *Teologie sistematică*, p. 47-144.

¹⁷ Cele cinci cărți ale lui Moise (ebr., Moșe): *Chamișah chumșe Torah* (ebr.), *Pentateuch* (gr.). Vezi *Vocabularul* de la finalul lucrării.

¹⁸ Cei doisprezece (profeți mici): *șenem asar* (ebr.). Vezi *Vocabularul* de la finalul lucrării.

¹⁹ *Theologoumenon*, gr. Vezi *Vocabularul* de la finalul lucrării.

2. Ioel
 3. Iona
 4. Amos
 5. Osea
 6. Isaia
 7. Mica
 8. Țefania
 9. Naum
 10. Ieremia și Plângerile lui Ieremia
 11. Habacuc
 12. Daniel
 13. Ezechiel
 14. Hagai
 15. Zaharia
 16. Maleahi
- M. Literatura sapiențială
1. Iov
 2. Psalmii
 3. Cărțile lui Solomon, respectiv Cântarea cântărilor, Proverbele și Eclesiastul
- IX. „Cărțile Legământului Înnoit” vor fi redată mai jos, sub forma unui „arc de triumf” care are ca bază cărțile istorice ale Evangheliilor și Faptelor Apostolilor, coloanele sunt construite din epistolele adresate mai întâi evreilor apoi și ne-
- X. Întregul plan și scop al lui Dumnezeu referitor la toate lucrurile care Îi aduc slavă, la mântuirea oamenilor, la credință și viață este prezentat fie în mod expres, fie conținut în mod necesar în Sfânta Scriptură. La aceste Sfinte Scripturi nu trebuie să se adauge nimic niciodată (Apocalipsa 22:18,19), nici în urma unei așa-zise noi „revelații” din partea Duhului, nici provenind din tradițiile omului (Galateni 1:8,9; II Timotei 3:15-17).
- XI. Sfânta Scriptură nu dă instrucțiuni până în cele mai mici detalii privitoare la conduită și bună rânduială, ci trasează această sarcină și conștiinței răscumpărate a credinciosului și simțului realității²⁰ (I Corinteni 11:13,14; 14:26,40; Evr. 5:14).
- XII. Prin purtarea de grijă dumnezeiască, semnificația Sfintelor Scripturi a fost păstrată intactă de-a lungul veacurilor. Limbile originale nu sunt cunoscute tuturor oamenilor lui Dumnezeu, care sunt interesați de Scripturi, care au dreptul și privilegiul de a le cunoaște și au porunca de a le citi (Fapte 15:15) și de a le cerceta (Ioan 5:39) în frică de Stăpânul. În consecință, ele au fost traduse în limbi vorbite (I Corinteni 14:6,9,11-12,24,28), pentru ca, o dată ce Cuvântul lui Dumnezeu va fi fost însușit de oameni pe deplin, până ce el devine os din oasele lor și carne din carnea lor, ei să I se închine lui Dumnezeu într-un mod plăcut Lui și, prin răbdare și mângâierea pe care o dau Scripturile, să aibă nădejde (Romani 15:4). În plus, credincioșii pot apela la ele ca la o instanță supremă în orice controverse privitoare la religie (Isaia 8:20).

²⁰ Vezi semnificația termenului *adiaphoron* din *Vocabularul* de la finalul lucrării și *Despre libertatea în Mesia și libertatea de conștiință*.

- XIII. Este posibil ca mărturia vreunui om sau a unei întregi comunități a lui Dumnezeu să ne miște și să ne lămurească într-atât încât vom dobândi respect față de Sfintele Scripturi. Seriozitatea problemei, eficiența doctrinei, maiestruozitatea stilului, consensul și armonia în care sunt toate părțile sale, lipsite de contradicții interne, scopul întregului (care este slăvirea lui Dumnezeu), descoperirea pe care ne-o dă, aceea a singurei căi prin care omul poate ajunge la mântuire, perfecțiunea întregii scrieri, și multe alte calități neasemuite, sunt argumente suficiente prin care Scriptura se validează pe sine însăși a fi Cuvântul lui Dumnezeu. Totuși, nu aceste mărturii exterioare ajung să ne convingă pe deplin și să ne facă siguri despre adevărul infailibil și despre autoritatea Bibliei, ci numai Autorul ei, Dumnezeu-Adevărul (Ioan 17:17). *Ruach ha-Qodes*, adică Duhul Sfânt, lucrează înlăuntrul nostru și mărturisește despre Cuvânt inimilor noastre și în inimile noastre (Ioan 16:13-15; I Ioan 2:20,27; I Corinteni 2:10-12). De aceea primim noi Scriptura: nu numai pentru că ea este Cuvântul lui Dumnezeu (II Tesaloniceni 2:13; II Timotei 3:16; II Petru 1:19-21; I Ioan 5:9); ci și pentru că Duhul Sfânt ne-a prelucrat inimile în vederea primirii ei (I Corinteni 2:9-12).
- XIV. Cărțile denumite în mod curent „apocrife”²¹ nu sunt inspirate de Dumnezeu și conțin erori; ca atare, nu fac parte din canonul Scripturii prezentat mai sus și, de aceea, ele nu au autoritatea de a furniza temei de învățătură în comunitatea de credință a lui Dumnezeu.²² La fel ca pseudoepigrafele, ele trebuie folosite numai ca alte scrieri omenești (Luca 24:27,44; Romani 3:2), care aruncă lumină asupra contextului istoric sau descriu așteptări, frământări, situații de viață, etc.

²¹ Deutero-canonice sau *anagunoskomena* (gr.). Vezi *Vocabularul* de la finalul lucrării.

²² Vezi art. 6 din *Cele treizeci și nouă de articole de religie*, anul 1563.

Diagramă preluată de la Daniel Brânzei, din *Biblia cu explicații*, și adaptată.

ÎNȚĂIA EPISTOLĂ CĂTRE TIMOTEI	A DOUA EPISTOLĂ CĂTRE TIMOTEI	EPISTOLA CĂTRE TITUS	EPISTOLA CĂTRE FILIMON	
Apocalipsa			Epistola către filipeni	
A treia epistolă a lui Ioan			Epistola către efeseni	
A doua epistolă a lui Ioan			Epistola către coloseni	
Întâia epistolă sobornicească a lui Ioan			Epistola către romani	
Epistola lui Iuda			A doua epistolă către corinteni	
Epistola către evrei			Întâia epistolă către corinteni	
A doua epistolă sobornicească a lui Petru			A doua epistolă către tesaloniceni	
Întâia epistolă sobornicească a lui Petru			Întâia epistolă către tesaloniceni	
Epistola sobornicească a lui Iacov			Epistola către galateni	
Epistolele adresate îndeosebi evreilor			Epistolele adresate îndeosebi ne-evreilor	
EVANGHELIA DUPĂ MATEI			EVANGHELIA DUPĂ MARCU	EVANGHELIA DUPĂ LUCA

Capitolul al III-lea

DESPRE TÂLCUIREA SFINTELOR SCRIPTURI

Noi credem în inimile noastre și mărturisim cu gurile noastre (Romani 10:9,10), mai întâi evreilor, apoi ne-evreilor (Matei 10:5,6; Luca 24:47; Fapte 20:21; Romani 1:16; 2:9,10) următoarea dogmă:

- I. Instrucțiunile lui Dumnezeu cu privire la toate lucrurile care-I aduc slavă, cu privire la credință, la viață și la mântuirea săvârșită și oferită omului, sunt specificate în Sfânta Scriptură atât de clar și de deschis, încât nu doar cei învățați, ci și cei neînvățați, cu mijloace aflate la îndemâna lor, pot ajunge la o înțelegere suficientă a lor (Psalmul 19:7; 119:130).
- II. Aceste mijloace aflate la îndemâna credincioșilor care vor să trăiască împlinind Cuvântul lui Dumnezeu sunt studierea Bibliei cu reverență, cu dorința de a o cunoaște și a trăi curat, o viață de rugăciune temeinică și disponibilitatea de a auzi sfaturile comunității hermeneutice în care există oameni înzestrați cu daruri de sfătuire și/sau predicare (Efeseni 4:11-15). Ca rezultat al acestor bunuri duhovnicești și al luminării conștiinței de către Duhul Sfânt (Romani 9:1), credincioșii vor avea parte de edificare personală (Iuda 20).
- III. Deci, Judecătorul suprem, prin care trebuie rezolvate, hotărâte și examinate toate controversile religiei, toate decretelor conciliilor, opiniile vechilor scriitori, doctrinele omului, și alte duhuri, și în sentința căruia trebuie să rămânem, nu poate fi altul decât Sfânta Scriptură descoperită de Duhul Sfânt; credința noastră este decisă finalmente pe baza Scripturii astfel descoperite (Matei 22:29,31,32; Fapte 28:23; Efeseni 2:20).
- IV. Tâlcuirea Sfintei Scripturi: Scriptura se interpretează pe sine însăși²³, conform *analogia fidei*²⁴. Semnificația sa fundamentală trebuie aflată apelând la iluminarea Duhului Sfânt și aplicând cu perseverență²⁵, zel și umilință, metoda de interpretare literală, istorico-gramaticală (Ioan 7:17; 16:12-15; I Corinteni 2:7-15; I Ioan 2:20. Vezi mai jos o imagine reprezentativă).
- V. Credinciosul are responsabilitatea de a se convinge cu grijă de adevărata intenție și semnificație a Scripturii, recunoscând faptul că aplicația corectă este obligatorie pentru toate generațiile și contextele culturale (II Petru 3:16).
- VI. Descoperirile personale (iluminarea) trebuie verificate în lumina contextului cărții studiate, al întregii Scripturii, și al contextului mai larg al comunității hermeneutice. Tensiunile care pot apărea uneori între descoperirea personală și cea a comunității hermeneutice trebuie gestionate cu umilință, recunoscând faptul

²³ *Sacra Scriptura sui interpres*, lat. Vezi *Vocabularul* de la finalul lucrării.

²⁴ *Analogia fidei* (lat.): principiul hermeneutic care spune că doctrinele individuale trebuie înțelese în lumina întregii înțelegeri a adevărului mesianic și creștin, că pasajele mai obscure ale Scripturii trebuie înțelese în lumina pasajelor mai clare, și că Vechiul Testament trebuie înțeles în lumina Noului Testament. Acest principiu este supraordonat exegezei textelor controversate.

²⁵ „Cel care își repetă lecția de 100 de ori nu trebuie comparat cu cel care și-o repetă de 101 ori.” Talmud, *B. Chagigah 9b*, apud David Bivin, *New Light on the Difficult Words of Jesus*, En-Gedi Resource Center, Holland, Michigan, USA, 2007, p. 6.

că credincioșii își sunt necesari unii altora, că există niveluri diferite de maturitate și că nimeni afară de Dumnezeu nu deține adevărul total și suprem.

VII. Recunoaștem existența unui „canon” în cadrul Canonului: pentru a afirma o doctrină sau chiar o dogmă, literatura sapiențială va fi exegetată după Lege, Profeți, Evanghelii și Epistole, și literatura apocaliptică după toate aceste specii literare.

VIII. Pentru a tâlcui duhovnicește și corect Sfânta Scriptură (Ioan 5:39), interpretul public trebuie să fi fost pregătit inițiativ, adică să aibă „un mănunchi de virtuți”, precum nașterea din nou (Matei 22:29; Ioan 3:3-8), o viață duhovnicească curată și rugativă, să iubească neprihănirea și să urască nelegiuirea (Evrei 1:9), să fie smerit (Ioan 7:17), să fi studiat Scriptura îndelung, precum și să cunoască cercetările biblice și teologice curate și semnificative cu privire la tema sau pasajul de interpretat.

DUMNEZEU A VORBIT

Scriptura există pentru că Dumnezeu a vorbit.

Scriptura este ceea ce este pentru că Acela care a vorbit este Însuși Dumnezeu.

Dumnezeu a vorbit ca să Se facă înțeles (contextul literar).

Pentru a Se face înțeles, Dumnezeu a vorbit în timp și spațiu (contextul istorico-geografic).

Dumnezeu nu Se contrazice (contextul teologic).

Vorbirea lui Dumnezeu rămâne veșnic relevantă și normativă în principiile ei, dar nu neapărat în aplicațiile sale specifice (contextul actual).

Când se face exegeza unui text biblic, el este privit ca fiind determinat de cele trei contexte care au născut textul: *contextul literar*, *contextul istoric* și *contextul teologic*. *Contextul literar* există mulțumită faptului că, în comunicarea Lui cu omul, Dumnezeu S-a folosit de limbaj, respectând și adaptându-Se tuturor regulilor acestuia²⁶. *Contextul istoric* derivă din faptul că Dumnezeu a vorbit unor oameni care au trăit într-o perioadă istorică și o zonă geografică dată. *Contextul teologic* ține de faptul că întreaga Scriptură este vorbirea Unuia și Aceluiași Dumnezeu, iar El nu Se contrazice. La cele trei contexte care determină înțelesul textului Scripturii, trebuie adăugat și al patrulea, *contextul cititorului*, în care cititorul-închinător aplică adevărurile înțelese din text. Întrucât Acela care a vorbit este Însuși Dumnezeu, vorbirea Lui rămâne relevantă și normativă pentru oamenii din toate timpurile, deci și pentru noi, acum și aici.²⁷

Întrucât o imagine vorbește cât o mie de cuvinte, redăm mai jos o diagramă:

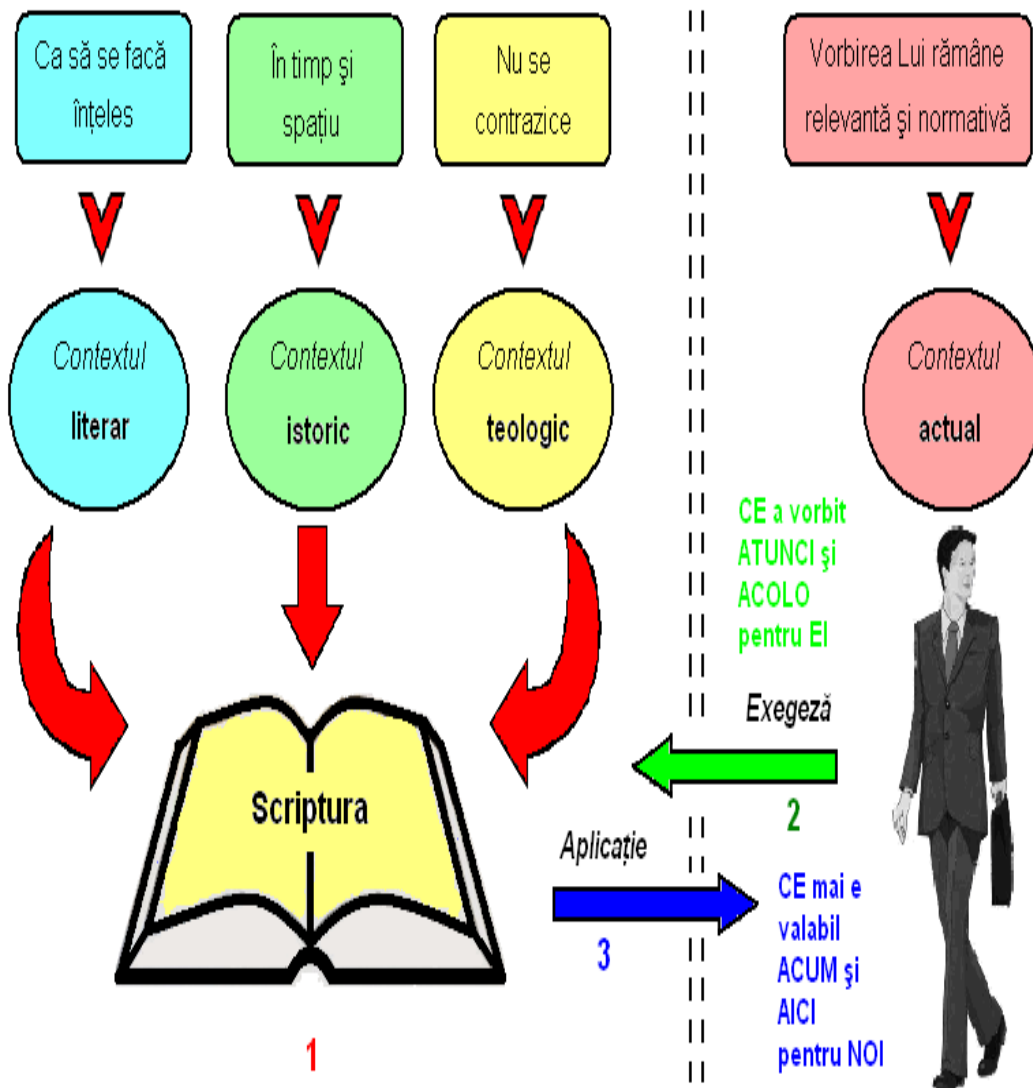
²⁶ Termenul latin este *accomodatio*, a ajusta un lucru la altele; Dumnezeu a comunicat în moduri ajustate capacităților umane limitate.

²⁷ Aceste axiome, precum și diagrama următoare, sunt preluate de la Benjamin Fărăgău, din cartea sa *Shema Israel!*, p. 178,179.

DUMNEZEU A VORBIT

Dumnezeu **a vorbit**

Dumnezeu **a vorbit**

SECȚIUNEA A II-A

DESPRE DUMNEZEU

Capitolul al IV-lea

DESPRE DUMNEZEU (TEOLOGIE MONOTEISTĂ)

Noi credem în inimile noastre și mărturisim cu gurile noastre (Romani 10:9,10), mai întâi evreilor, apoi ne-evreilor (Matei 10:5,6; Luca 24:47; Fapte 20:21; Romani 1:16; 2:9,10) următoarea dogmă:

- I. Sfânta Scriptură ne învață monoteismul: YHWH Elohim (DOMNUL Dumnezeu) este Unul singur (Marele *Şema* din Deuteronom 6:4; 4:35; Isaia 45:5; Zaharia 14:9), o singură Ființă (Isaia 44:6-8; 45:18; Iacov 2:19a), având o singură natură sau esență supraesențială, putere, lucrare, energie (Exod 20:2,3; Isaia 43:10-13; 44:24; Marcu 12:29; Ioan 17:3; I Corinteni 8:4,6; Efeseni 4:6; I Timotei 2:5).
- II. Numele Său este *hwh̄y* (YHWH), fiind tradus „Cel ce sunt” (Exod 3:14; Isaia 48:12; Ieremia 10:10; Ioan 5:24,26; 11:25; gr., *Ho On*). Aceasta înseamnă că El subzistă în Sine și prin Sine Însuși²⁸, fiindu-Și suficient Sieși (auto-suficient) pentru că în El este viața și existența absolută²⁹, permanentă, continuă: El nu necesită nimic din exterior pentru a subzista. În El nu este numai viața, ci și nemurirea (I Timotei 1:17). Ca atare, unul dintre atributele Sale provenite din auto-existența sau aseitatea Sa este eternalitatea.
- III. El nu are nevoi (Fapte 17:24,25), nici măcar nevoia de a primi slava care I Se cuvine (Iov 22:2,3).
- IV. El este infinit în ființă și perfecțiune³⁰ și esența Sa nu poate fi înțeleasă de nimeni³¹ altul decât de El³² (incomprehensibil, Exod 3:14; Isaia 55:8,9; Iov 11:7;

²⁸ *Autotheotos* (gr.): aseitate, existența lui Dumnezeu prin Sine Însuși. Vezi *Vocabularul* de la finalul lucrării.

²⁹ Din punctul de vedere filosofic, „absolut”, care provine din *absolutus*, *absolvere*, înseamnă exact același lucru, adică ceea ce există în sine și din sine însuși, fără a se afla în vreo relație de dependență.

³⁰ Anselm de Canterbury a produs argumentul ontologic pentru existența lui Dumnezeu: *id quo majus cogitarii nequit*, „Acela decât care mai mare nu se poate gândi”. El face parte din apologia creștină, împreună cu argumentul cosmologic sau al Primului mișcător, *Primum movens*, prima cauză din care decurg toate celelalte efecte; cu argumentul design-ului sau teleologic, și cu argumentul moral.

³¹ „Mintea știe că nu Te cunoaște, căci știe că Tu nu poți fi cunoscut, decât dacă ceea ce este de necunoscut poate fi cunoscut, invizibilul poate fi văzut și inaccesibilul atins... Dacă cineva ar înfățișa un concept prin care să poți fi priceput, știu că acel concept nu ar fi un concept despre Tine, căci orice noțiune se izbește de zidul Paradisului... Așijderea, dacă cineva ar vrea să vorbească despre faptul că Te înțelege, căutând să ofere un mijloc prin care Tu să poți fi priceput, omul acela ar fi departe de Tine...într-atât ești Tu mai presus de orice concepte pe care le-ar putea formula vreun om.” Nicolaus Cusanus.

- Romani 11:33). Pentru a-L înțelege pe Dumnezeu pe deplin, trebuie să fii Dumnezeu, or El este unic (Isaia 46:9; 48:12) și finitul nu poate cuprinde infinitul³³ (Ioan 1:5; vezi și Deuteronom 29:29).
- V. El este un duh pur, fără trup (incorporal; Ioan 4:24), invizibil (Deuteronom 4:12,15,16; Romani 1:20; I Timotei 1:17), locuind în lumina de care nici un om nu se poate apropia (I Timotei 6:16).
- VI. El este neschimbător (imuabil: Maleahi 3:6, Iacov 1:17), infinit în spațiu (I Regi 8:27; Ieremia 23:24; Psalmul 148:13), etern (Isaia 40:28; Ieremia 10:10; Psalmul 90:2), atotputernic (omnipotent: Genesa 17:1; 18:14; Apocalipsa 1:8), preasfânt în toate gândurile, poruncile și lucrările Sale (Isaia 6:3; Habacuc 1:13; Psalmul 145:17), făcând toate lucrurile conform voii Lui (Isaia 46:10; Psalmul 115:3; Efeseni 1:11) neprihănite și neschimbate, spre slava Lui (Proverbe 16:4; Romani 11:36), împlinind toate conform planului și scopului Său.
- VII. El este iubitor (Ioan 3:16; I Ioan 4:8,16), blând, plin de milă, îndelung răbdător, plin de bunătate (Psalmul 119:68; Matei 19:17) și de adevăr, iertând strâmbăciunea noastră morală (nelegiuirea), răzvrătirea și păcatul (Exod 34:6,7); răsplătind pe cei care-L caută cu adevărat (Evrei 11:6), și drept (Ieremia 12:1) și grozav în judecățile Lui (Neemia 9:32,33; Evrei 10:31), urând păcatul (Psalmul 5:5,6; Evrei 1:9), care sub nici o formă nu-l va grația pe vinovat (Exod 34:7; Naum 1:2,3).
- VIII. Cunoașterea și înțelepciunea Lui este infinită³⁴ (omnisciență), infailibilă, independentă de creatură, așa încât Lui nu-i este nimic nesigur sau probabil (Genesa 16:13; Isaia 29:15; Ezechiel 11:5; Daniel 2:22; Fapte 15:18; Evrei 4:13), și El cunoaște nu numai ceea ce este, ci și ceea ce ar fi putut fi (Proverbe 24:12).
- IX. Dumnezeu-*Elohim* este nu numai Creatorul și Susținătorul tuturor lucrurilor, văzute și nevăzute, ci și Stăpânitorul suveran și omnipotent³⁵ (Genesa 1:1; Exod 3:14; 20:1-3; Deuteronom 6:4,5; Maleahi 2:10; Iov 31:15; Psalmul 33:6; 94:9; Fapte 17:24; Romani 1:18-21; Efeseni 4:6).³⁶

³² Filosofi medievali, pornind de la distincția aristotelică între *dunamis* și *energeia*, ar fi zis că El este *actus purus*, adică perfecțiunea absolută, veșnică, nemărginită.

³³ „*Finitum non capax infinitum.*” Jean Calvin.

³⁴ *Psalmii*, 147:4: „El socotește numărul stelelor, și le dă nume la toate.” S-a estimat că în galaxia noastră există peste o sută de miliarde de stele, și că ar exista peste o sută de miliarde de galaxii în acest Univers finit. El nu numai că le cunoaște numărul, dar le și denumește. În iudaism, actul denumirii este foarte important, vezi Genesa, 2:19-20.

³⁵ Stăpân: *Adonai* (ebr.); *Despotes* (gr). Vezi *Vocabularul* de la finalul lucrării.

³⁶ Vezi și capitolul *Despre creație*.

Capitolul al V-lea

DESPRE NUMELE LUI DUMNEZEU

Noi credem în inimile noastre și mărturisim cu gurile noastre (Romani 10:9,10), mai întâi evreilor, apoi ne-evreilor (Matei 10:5,6; Luca 24:47; Fapte 20:21; Romani 1:16; 2:9,10) următoarea dogmă:

- I. În culturile și în perioada în care a fost scrisă Biblia, se credea că numele unei persoane dezvăluie atribute sau caracteristici ale persoanei denumite. Numele lui Dumnezeu revelate în Sfânta Scriptură ne revelează identitatea Sa, atributele Lui, precum și o constelație de relații dinamice pe care oamenii le pot avea cu El.
- II. Dumnezeu nu este Numele Celui Preasfânt (*baruch-Hu!*); este un titlu care provine din sintagma latină *Dominus et deus*, „Stăpân și zeu”.
- III. **YHWH** (hw̄hy ; Exod 3:14). Prezentându-se drept YHWH, Dumnezeu spunea: „Eu sunt ,Cel ce sunt””. „Strict vorbind, acesta este singurul ,Nume’ al lui Dumnezeu”³⁷. „Toate Numele lui Dumnezeu, revelate în Scripturi, derivă din lucrările Sale, în afară de acesta! Ne arată clar și fără echivoc substanța lui Dumnezeu.”³⁸ Nu se cunoaște pronunția antică exactă a tetragramei, și chiar dacă ea ar fi cunoscută, Numele nu ar trebui pronunțat, fiind inefabil³⁹ și pentru ca nu cumva noi, păcătoșii, să ajungem să profanăm Numele Său⁴⁰, încălcând Porunca a treia din Decalog (Exod 20:7; Deuteronom 5:11). Putem substitui termenul *Ha-Şem*, care înseamnă „Numele” în locul Numelui lui Dumnezeu, sau vom scrie cu majuscule, ADONAI, DOMNUL.
 - A. Acest Nume indică aseitatea lui Dumnezeu, faptul că El ființează prin Sine Însuși, fără a-Şi avea suportul existențial în exteriorul Său. El este Dumnezeul spiritual, moral, personal, infinit și etern.⁴¹
 - B. În cărțile „Vechiului Legământ” Numele hw̄hy apare de peste 6.800 de ori, de multe ori în combinație cu atribute ale lui Dumnezeu care pot fi descoperite numai în relația cu El:
 1. **YHWH-Yireh** (Genesa 22:13,14): DOMNUL va purta de grijă, va aproviziona. Dezvăluie atributul divin al providenței sau proniei dumnezeiești.
 2. **YHWH-Rafa** (Exod 15:26): DOMNUL, vindecătorul. El vindecă, tămăduiește, restaurează spiritual, moral, fizic.

³⁷ Art. „Dumnezeu, Numele lui”, de G.T. Manley și F. F. Bruce, în J.D. Douglas (red. principal), *Dicționar biblic*, Cartea Creștină, Oradea, 1995, trad. Liviu Pup, John Tipei.

³⁸ Nathan Stone, *The Names of God*.

³⁹ Numele inefabil, indicibil, sau de nepronunțat: *Şem ha-meforaş* (ebr.). Vezi *Vocabularul* de la finalul lucrării.

⁴⁰ Păcatul profanării sau a luării în deșert a Numelui divin: *chilul ha-Şem*. Vezi *Vocabularul* de la finalul lucrării.

⁴¹ Vezi capitolul *Teologie monoteistă*.

3. **YHWH-Nisi** (Exod 17:8-15; aluziv, Cântarea cântărilor 2:4⁴²): DOMNUL, Stindardul meu. Vizează izbăvirea, victoria.
4. **YHWH-Mekadişkem** (Exod 31:13; Levitic 20:8; 21:8): DOMNUL care sfințește. „E echilibrul tuturor atributelor Divinității: puterea fără sfințire ar degenera în cruzime; omnisciența fără sfințenie ar deveni înșelătorie; justiția fără sfințenie ar degenera în răzbunare, iar bunătatea fără ea ar fi pasională și necumpătată, comițând greșeli mai degrabă decât făcând bine.” Această sfințenie este grandoarea și maiestuoșitatea lui Dumnezeu și, mai mult ca orice altceva, constituie plenitudinea și perfecțiunea Sa.
5. **YHWH-Şalom** (Judecători 6:24): DOMNUL, pacea noastră. El desăvârșește, încheie, isprăvește, dă tihnă, armonie, bunăstare, prosperitate, satisfacție.
6. **YHWH-Ţidkenu** (Ieremia 23:6; 33:16): DOMNUL, Neprihănirea/Îndreptățirea noastră, starea noastră după voia lui Dumnezeu.
7. **YHWH-Ţevaoth** (I Samuel 1:3; 17:45; Psalmul 24:10; 46:7,11): DOMNUL oștirilor:
 - a. Oștiri de astre: Genesa 2:1; Neemia 9:6; Isaia 40:26;
 - b. Oștiri de îngeri: Isaia 6:3; Luca 2:13;
 - c. Oștiri de sfinți: Iosua 5:15;
 - d. Oștiri de păcătoși: Judecători 4:2; II samuel 10:16; II Regi 5:1.
8. **YHWH-Şamah** (Ezechiel 48:35): DOMNUL e aici, DOMNUL Omniprezent (Exod 33:14,15; I Cronici 16:27,33; Psalmul 16:11; 97:5);
9. **YHWH-Elyon** (Psalmul 7:17; 47:2; 97:9): DOMNUL cel Preaînalt;
10. **YHWH-Qana** (Exod 20:5; 34:14; Deuteronom 4:24; 5:9): DOMNUL cel gelos;
11. **YHWH-Şafat** (Judecători 11:27): DOMNUL, Judecătorul;
12. **YHWH-Ghibor** (Isaia 10:21, 9:6)⁴³: DOMNUL, Puternicul;
13. **YHWH-Hosenu** (Psalmul 95:6): DOMNUL, Făcătorul nostru.
14. **YHWH-Elohim**: vezi mai jos.

IV. **El.** Acest Nume-titlu înseamnă „Cel tare și puternic”, „zeu”, sau „demnitar”, sursă de tărie. Este folosit cam de 250 de ori și frecvent se referă la omnipotența lui Dumnezeu.

- A. În Scriptură „El” poate apărea și ca Eloah (57 de ori), cu semnificații îndeosebi poetice.
- B. „El” intră în combinații cu alte funcții:

⁴² În Isaia 11:10, 13:2, 18:3 și 62:10 termenul *nes* (ebr., Strong 5251), care se traduce stindard sau semn(al), se aplică și lui Mesia.

⁴³ În privința acestui nume-titlu, non-trinitarienii au o problemă: termenul *ghibor* se traduce puternic și, prin implicație, războinic (Is. 42:13). În Isaia 9:6b, Fiul lui Dumnezeu este puternic și arienii moderni, adică Martorii lui Iehova și Studenții în Biblie spun că Tatăl este atotputernic, iar Fiul, care nu este egal din punctul de vedere al ființei cu Dumnezeu-Tatăl, este doar puternic. Cu toate acestea, în Isaia 10:21 Dumnezeu-Tatăl este *ghibor*, deci puternic. Adică Dumnezeu-Tatăl este doar puternic, nu atotputernic?... Iar dacă s-ar încerca traducerea termenului *ghibor* ca fiind atotputernic (deși alte ocurențe ale acestui termen nu permit aceasta), dilema non-trinitarienilor nu ar fi soluționată, pentru că fie că traducem „atotputernic”, fie că traducem „puternic”, Fiul din Isaia 9:6b are tot atâta putere ca și Tatăl din Isaia 10:21.

1. El-Elyon (Genesa 14:18-20), adică Dumnezeu cel Preaînalt, Conducător, Proprietar sau Superior absolut;
 2. El-Şaday (Genesa 17:1; 28:3; 35:11; 43:14; 48:3; Exod 6:3; Deuteronom 7:9; Plângeri 3:22,23; Ezechiel 10:5): Dumnezeu cel Atotputernic, Cel totalmente capabil să împlinească orice nevoie. Este sursă nu numai de tărie, ci și de har, este nu doar Creator, ci și Dătător.
 3. El-Olam: Dumnezeu cel Veșnic. El este veșnic credincios (Genesa 21:33; Isaia 40:28), Își ține veșnic legământul și este un veșnic loc de scăpare și adăpost (Psalmul 90:1,2; Isaia 26:4).
 4. El-Elohe-Yisrael (Genesa 33:19,20): EL, Dumnezeu lui Yisrael.
 5. El-Roi (Genesa 16:13): Dumnezeu care mă vede.
- V. **Elohim.** Acest Nume-titlu este pluralul termenului **EL** și poate însemna adevăratul Dumnezeu al măreției și slavei, sau zei, sau demnitari umani. Când israeliții foloseau acest Nume-titlu, se refereau la Creatorul, aveau în minte ideea puterii creatoare (vezi Genesa 1:3 ș.urm.), guvernatoare și suverane a lui Dumnezeu, omnipotența Sa.
- A. **Elohim Chai** (Isaia 37:4,17): Dumnezeu cel viu.
 - B. **YHWH-Elohim:** DOMNUL, Dumnezeu Creator. El este Creator al omului (Genesa 2:7-15), are autoritate morală asupra sa (Genesa 2:16,17), statornicește relațiile în societatea umană și guvernează asupra lor (Genesa 2:18-24; 3:16-19,22-24) și este Mântuitorul omului (Genesa 3:8-15,21). De asemenea, **YHWH-Elohim** are relații cu Israelul (Genesa 24:7; 28:13). El este Dumnezeu puterii divine și a maiestuoziții, Ființa Căreia ne închinăm.
- VI. **Elyon** (Isaia 14:14): Cel Preaînalt.
- VII. **Adonai** (Genesa 15:2,8; Isaia 6:1; Mica 4:13; Psalmul 86:12): Domnul, Stăpân în virtutea calității sale de Creator și suveran.
- A. **Adonai-YHWH** (Genesa 15:2,8; Deuteronom 3:24; 9:26; Iosua 7:7; Judecători 6:22; II Samuel 7:18-20; Isaia 7:7; Psalmul 69:6; 71:5): subliniază caracterul de Stăpân al Dumnezeirii.
- VIII. **Qedoş Yisrael** (Isaia 1:4; 37:23): Sfântul lui Yisrael.
- IX. În cărțile *Legământului Înnoit*, Numele Dumnezeirii este revelat a fi Adonai Yeşua ha-Maşiyach, adică „Domnul, Cel Uns de Yah ca Mântuitor”: Matei 1:21, Fapte 1:24-26; Efeseni 1:20; Luca 2:11,26,27. E Numele Dumnezeirii înomenite, și un Nume întreit al Trinității (Coloseni 1:19; 2:9; Matei 28:19,20).

Mărturisirea de credință a Fundației “MESIANIC” nu este finalizată, și cu atât mai puțin editată teologic și stilistic. Dacă totuși doriți capitole din ea, vă rugăm să vă adresați cererea în scris la michaelroman7@yahoo.com